

Resultaten na zes jaar samenwerken

De energietransitie van iedereen

De energietransitie van iedereen maken en zo de uitvoering van het Klimaatakkoord versnellen. Dat was het verlangen van de ministeries BZK en EZK, toen zij in 2019 besloten de Participatiecoalitie te ondersteunen. Met als overtuiging: de energietransitie slaagt pas als iedereen kan meedoen én meedenken. Als bewoners, vanaf het begin, betrokken zijn. Al zes jaar zetten Buurkracht, Energie Samen, HIER, LSA Bewoners en de Natuur en Milieufederaties zich hiervoor samen in. Met effect, blijkt uit nu uit een onafhankelijke impactanalyse.

Een complexe energietransitie van onderop vraagt om duidelijke samenwerking tussen overheden en maatschappelijke partners, en tegelijk om maatwerk, vertrouwen en een goed gevoel voor wat er leeft in de buurt. Om heldere afspraken aan de beleidskant, en ruimte en vertrouwen in de buurten waar bewoners zelf aan de slag willen. Om slim schakelen tussen de energie van bewoners en de ruimte die lokale én landelijke bestuurders kunnen bieden. De Participatiecoalitie laat zien die effectieve aanjager en verbinder te zijn.

Impact House (onderdeel van Grant Thornton) deed onafhankelijk onderzoek naar de maatschappelijke effecten van de Participatiecoalitie. Daaruit blijkt dat de coalitie daadwerkelijk verschil maakt. Juist in het spanningsveld tussen de grote opgaven van de energietransitie en de weerbarstige praktijk, weet de Participatiecoalitie bruggen te slaan. Door aanwezig te zijn in buurten en wijken, én aan beleidstafels ontstaan sterke (kennis)netwerken en tastbare resultaten met en door bewoners. Kleinschalige, lokale veranderingen die samen zorgen voor een grote beweging.

De impact van de Participatiecoalitie

Bewoners komen in beweging

- Dankzij de Participatiecoalitie zijn bewonersinitiatieven zichtbaarder, sterker en actiever.
- Bewonersinitiatieven bereiken en activeren meer én andere bewoners dan gemeenten dat vaak lukt.
- Er is meer vertrouwen, eigenaarschap en concrete actie: met buurtnetwerken, collectieve inkoopacties en lokale strategieën als gevolg.

Gemeenten werken beter samen met bewoners

- Initiatieven worden vaker volwaardig opgenomen in gemeentelijke aanpakken, wat leidt tot nieuw beleid, subsidies of meer bestuurlijke steun.
- De Participatiecoalitie wordt erkend en gewaardeerd als bruggenbouwer, verbinder en aanjager van nieuwe werkvormen.

Initiatieven zijn professioneler en veerkrachtiger

- Dankzij de inhoudelijke, financiële en procesondersteuning van de Participatiecoalitie kunnen initiatieven groeien, zelfstandig opereren en langdurig verschil maken in hun buurt.
- De Participatiecoalitie stimuleert netwerken en kennisdeling tussen initiatieven, gemeenten en landelijke partijen.

Beleidsverandering op regionaal en landelijk niveau

- De Participatiecoalitie heeft bijgedragen aan verankering van energiegemeenschappen in de wet, blijvende aandacht voor het realiseren vastleggen van lokaal eigendom, de ontwikkeling subsidieregelingen en aan meer aandacht voor natuurwaarden in opwekprojecten.
- Overheden en beleidsmakers zien bewonersinitiatieven steeds vaker als gelijkwaardige partners in plaats van uitvoerders. Dit is een fundamentele verschuiving in hoe er naar de rol van bewonersinitiatieven wordt gekeken.

Flexibele en context specifieke aanpak:

De Participatiecoalitie heeft haar ondersteuning afgestemd op de unieke omstandigheden van elke regio, met oog voor bestaande netwerken en lokale dynamiek. De aanpak onderscheidt zich door adaptiviteit, samenwerking en het voortdurend verbinden van lokale praktijk aan de beleidskant.

Wat is nodig voor de toekomst?

De impactanalyse laat zien dat de Participatiecoalitie wezenlijke veranderingen in gang heeft gezet. Om de ingezette beweging te bestendigen doen de onderzoekers vier aanbevelingen:

Blijf investeren in lokale initiatieven en vergroot hun slagkracht

Geef bewonersinitiatieven structurele middelen, ruimte en ondersteuning om actief te blijven en door te groeien.

Blijf werken aan inclusiviteit en het betrekken van moeilijk bereikbare doelgroepen

Blijf inzetten op het bereiken van bewoners die nu nog niet of moeilijk mee kunnen doen.

Zorg voor continuïteit in beleid en maak een langetermijnplanning

Langetermijnfinanciering en structurele ondersteuning zijn cruciaal om blijvende verandering te realiseren.

Blijf structurele veranderingen agenderen

Houd participatie, natuurinclusiviteit, lokaal eigendom en coöperatief beheer op de politieke agenda en neem dit mee bij nieuwe wetten en toegankelijke beleidsvoorstellen.

De meerderheid van **respondenten (77%)** herkent een **positieve verandering in beleid** in zijn/haar gemeente.

Ruim **72% van de respondenten** zag dat initiatieven in hun regio **direct zijn versterkt** dankzij de inzet van de Participatiecoalitie.

De kracht van samen

De Participatiecoalitie staat voor een energietransitie mét en door bewoners. Wij geloven in de kracht van volwaardige participatie: mensen die vanaf het begin mee kunnen denken, doen én beslissen. We verbinden lokaal initiatief met beleid en zorgen voor democratische, rechtvaardige en inclusieve processen. Altijd met oog voor lokaal eigendom, natuurwaarden en maatwerk dat werkt voor iedereen.

Contact

Vragen over onze impact of interesse in de volledige impactrapportage?

Mail naar: info@departicipatiecoalitie.nl

Voor meer informatie kijk op: departicipatiecoalitie.nl.

75% van de gemeenten geeft aan dat **zonder de aanwezigheid en inzet van de Participatiecoalitie minder bewoners** zouden zijn bereikt.

